

Knjigo ocenil Marijan F. Kranjc

Blažo Mandić

S Titom

Četvrt veka u Kabinetu

To je naslov knjige, ki ga ne bom prevajal, samo dodam, da je Maršalat imel tudi Kabinet.

Februarja letos je bila v Beogradu promocija omenjene knjige, ki jo je napisal Blažo Mandić, četrstoletni Titov tiskovni predstavnik. Kot novinar in diplomat je znal ohraniti in zapisati bistvene trenutke iz Titovega življenja in neposrednega dogajanja okrog njega. Gre za pošten in odkrit zapis, literarno neoporečen in zanimiv, ki nam odkriva nekaj bistvenih RESNIC o Titu, važnih za raziskovalce in zgodovinarje.

Tudi avtor nam sam v predgovoru pove, da je knjiga nastala prav zaradi tega, da ovrže mnoge neresnice, ki so se o Titu razširile z določenim namenom diskvalifikacije socializma in Tita, pa čeprav javne ankete kažejo, da je Tito vse bolj popularen ne samo na prostoru nekdanje Jugoslavije, temveč tudi v svetu nasploh.

Kdorkoli bo hotel o Titu zvedeti kaj več, bo knjigo z veseljem prebral. Ker pa dvomim, da se bo katera naša založba lotila prevoda, želim predstaviti nekaj relevantnih RESNIC, ki jih je Mandić zapisal, in o katerih sem nekoč tudi že pisal.

Grem kar po vrstnem redu:

- Tito: »Jaz v papirje ne verjamem mnogo! Mene so mnogi papirji dezinformirali!« (str. 13). Zato je obiskoval kraje in se pogovarjal z ljudmi – narodom! In držal mobilizacijske govore, da se ohrani enotna Jugoslavija!
- Tito: »Socializem ne priznava večine in manjšine, temveč samo enakopravnost!« (18). Vsekakor »republiko Kosovo« ne bi priznal!

- Javne govore Tito ni hotel avtorizirati, rekoč: »Kar sem rekel, sem povedal. Če se bo nekdo našel prizadet, mu jaz za to nisem kriv!«
- Tito je ekonomski za Srbijo naredil več kot pa vsi Nemanjići, Obrenovići in Karadjordjevići skupaj! (22). Novinar, Vreme, maja 2000.
- Ob drugem obisku pri četniškem polkovniku Draži Mihailoviću, po Stalinovi zahtevi, oktobra 1941, ga je Draža ob slovesu objel in nagovoril: »Poslušaj, tovariš Tito...«, a Dragiša Vasić, advokat in njegov politični predstavnik, je Titu potihoma rekel: »Tukaj ni vse kot bi moralo biti ...Jaz bom ostal pri Draži samo zato, da preprečim razne elemente, ki na njega vplivajo negativno ...« Dovolj zgovorno, če si priznamo dejstvo, da je bil Draža Mihailović tajni sodelavec sovjetske vojaške obveščevalne službe, da je Stalin načrtoval, da bi odpor v Jugoslaviji proti Nemcem vodila skupaj, Tito kot poveljnik, Draža pa kot načelnik štaba! In drugo: Tito je vedel, da je bil Vasić kot agent Kominterne »dodeljen« prav k četnikom radi kontrole in usmerjanja, pa tudi Vasić je vedel, da je Tito bil takrat tudi glavni rezident Kominterne na Balkanu!
- Tito je Beograd visoko dvignil na lestvici svetovnih velemest, a danes so mu vzeli še ime »njegove« ulice! (33), Danas, Beograd, 2012.
- **Tito ni bil diktator**, saj je vsako odločitev sprejemal po dolgih razpravah. Zveza komunistov je bila dejansko diskusijski klub in Tito se je vedno podrejal večini. Le z preimenovanjem KPJ v ZKJ se ni nikoli strinjal ... Diktator tudi ne bi uvedel samoupravljanje! (38).
- Nostalgija? Seveda! Ljudje so živeli dostojno in spokojno. Vse do Titove smrti. Potem so se pojavili krokarji, domači in tuji (40).
- **Samoupravni socializem** je bil najbolj pravičen ekonomski in politični sistem, pa tudi najbolj uspešen, saj je bila Jugoslavija v obdobju 1952–1960 med prvimi v svetu po dinamiki razvoja (41).
- Samoupravni socializem je Jugoslavijo dvignil iz zaostale v srednje razvito državo (42).
- **Jugoslavija ni razpadla, kakor to nekateri razglašajo, temveč je dobesedno bila razbita! Razbili so jo militantni domači nacionalizmi, v povezavi s tujimi faktorji (42).**
- Tito ni bil niti hrvaški nacionalist niti Protisrbbin (43).
- Antititoisti v Beogradu in Zagrebu danes izredno lepo sodelujejo in lažejo o Titu kot državniku in dosežkih v njegovem času (43).
- Tito ni imel rad besede »nacija«, raje je slišal za »delavski razred«, no, njegova največja skrb je bilo seveda **bratstvo in enotnost narodov Jugoslavije** (44).
- Ni muslimanske nacionalnosti, ker se ne more ista umetno ustvarjati na verski osnovi – so narod, Bosanci! Zakaj neopredeljeni, če pa hočejo biti Jugoslovani! Tito: jaz sem rojen na Hrvaškem, sem pa **Jugoslovan, internacionalist!**
- Bil je državnik sveta, tvorec **politike neuvrščenosti!**
- Tito – ateist, Naser – musliman, Nehru – budist.
- **Prvi borec za svetovni mir!**
- Največji uspeh je doživel, ko je Hruščov prišel v Jugoslavijo in Titu povedal, da je bila Stalinova politika zgrešena!
- Mandić omenja dva Titova osebna zdravnika: dr. Slavko Krstić (1975)¹ in dr. Gojko Hajduković (1978) – nikjer pa ne omenja dr. Aleksandra Matunovića!
- Bil je odličen psiholog, zadržan kritik in škrt v pohvalah!

¹ **Titovi zdravniki** - dodatek

- Tito je bil **hedonist**, ker je imel rad življenje, užival je v lepem, rad je imel rože, pa tudi ženske!
- Rad je imel klasično in zabavno glasbo, filme (vsak večer gledal), zagorske specialitete, kranjske klobase, koruzne žgance, belo morsko ribo, viski čivas in črno vino.
- Sam je »delal«, po svojem receptu, krvavice in klobase!
- **Titove žene**: prva Pelagija Bjelousova in mati sina Žarka, druga Nemka Luiza Bauer, likvidirana in rehabilitirana, tretja Herta Haas in mati sina Miše, četrta Davorjanka Paunović – Zdenka, partizanska tajnica in ljubica, in od 1952 uradno tudi 32 let mlajša Jovanka Budisavljević. Ni nobenega podatka, da je Tito imel še kakšno drugo žensko – razmerje, torej so izmišljene vse zveze z raznimi pevkami, maserkami in podobno, kar nam je »prodajal« dr. Matunović!
- Jovanka je prišla v Maršalat iz Poveljstva niške armade, torej **po izboru Varnostne službe JLA**, a šele po poroki je spoznala Stevo Krajačiča, kar pomeni, da je ni on izbral in »poslal« k Titu! Torej, do poroke s Titom je bila obravnavana kot tajna sodelavka Varnostne službe JLA, po poroki pa je zavračala ta status, kar generalpolkovnik Ivan Mišković ni hotel razumeti, pa ga je Tito na zahtevo Jovanke »nagnal« z Maršalata!
- Jovanka: »Naš zakon je bil zelo skladen vse do sedemdesetih, potem pa sem naenkrat bila ovira nekaterim s sebičnimi ambicijami!« Šlo je za Dolanca, Ljubičiča in nekega generala (verjetno Miškovića)! Odločitev Predsedstva SFRJ, da so Jovanko »pregnali« iz rezidence, je bila groba in sramotna!
- Kljub veliki razliki v letih, je Jovanka priznala, da je bil Tito zelo vitalen. Tito jo je naučil lovskih in ribiških veščin, pa tudi igranje biljarda.
- Jovanka je vestno skrbela za Titovo varnost in odnose s tujimi državniki. Odločala je tudi o kadrovskih problemih v Maršalatu, pri čemer je bila preveč stroga!
- Jovanka ni vplivala na Titove politične odločitve!
- Dejstvo je tudi, da je Tito Jovanko imel zelo rad in zato se tudi ni hotel uradno ločiti od nje!
- Tito je zelo cenil naravo in živali, zlasti ptice.
- Tito je bil mojster fotografije, katere je tudi sam razvijal, zlasti barvne, pa je tako ustvaril ogromen fond fotografij.
- Tito je bil izredne fizične kondicije! Bil je dvakrat ranjen, prvič zelo hudo. Bil je dvakrat operiran (1947 in 1951), od 1970 se javlja sladkorna bolezen in išijas, vendar je vzdržal vse napore državniškega življenja ... vse do 1980!
- Titove vile: republiški voditelji so jih gradili za sebe! Bil je zelo jezen, ko so mu 1964 Hrvatske pokazali vilo »Zagorje« iznad Zagreba.
- Tito: »Darila meni, so darila državi in partiji, ker jih jaz ne bom nesel v grob!«
- Prejel 1.200 slik, 90 odlikovan in številna dragocena darila, za kar so gradili Spominski center, vendar so na koncu darila izginila, pa tudi centra niso zgradili – ostala je le Hiša cvetja in Titov grob!
- Tito se je zavedal, da je nacionalizem dveh največjih narodov, Srbije in Hrvaške, zelo nevaren.
- Verjel je v delavski razred in mladino, v Partijo in Armado!
- Tito je smatral, da je enotnost Jugoslavije njegovo življenjsko delo!
- Hotel je enotno Partijo, brez nacionalistov!
- Okrog 1970 je Tito predlagal, da ga zamenja kolektivno vodstvo – Predsedstvo SFRJ.

- Velika je napaka, da Tito ni napisal svojih spominov (zadolžen Tičo Stanojević), zato so razne inačice »memoarov« in »testamentov« povsem izmišljene, falsificirane!
- Na UKC je deloval stalni »Titov« konzilij in izbrani zdravniki UKC ter fizioterapevtka Marija (nobena Darijana).
- Poleg tega je bil na UKC stalno samo adjutant admiral Kostić in ekipa gardnih častnikov – pribočnikov in varnostnikov (Posebna ekipa SDV Slovenije je skrbela le za varnost ostalega dela UKC).
- Vsa zdravstvena dokumentacija je bila pri adjutantu in odnešena v Beograd!
- Šef kabineta Badurina in Mandić sta dežurala na Brdu pri Kranju.
- Na Titovem pogrebu je bilo 209 delegacij iz 127 držav – pravijo, da je bil najbolj veličasten pogreb vseh časov!
- Tudi najbolje varovan (osebno sem »pokrival« del križišča »London« v Beogradu)!

Titovi zdravniki (dodatek):

Dr. Aleksandar Matunović (1933, Peć), zdravnik v VMA Beograd, je napisal dve kontraverzni knjigi o Titu in Jovanki, in sicer: »**Enigma Broz. Kdo ste vi, predsednik Tito?**« (1997) in »**Jovanka Broz – Titova sovladarka**« (2001). Po oceni mnogih vojaških zdravnikov, je dr. Matunović, sicer sanitetni polkovnik JLA, o Titu kot svojem »pacientu« pisal ne samo povsem netočno in neetično, temveč je na Tita in Jovanko v svojih dveh knjigah zliil toliko gnojnice kot noben Titov sovražnik!

Blažo Mandić ga nikjer ne omenja, član Titovega konzilija prof. dr. Lalević pa je 2011 napisal knjigo, ki dr. Matunovića postavlja na laž. Iz krogov sedanje Srbske vojske sem pridobil pričevanje uglednega generala, ki to potrjuje. Tudi sam sem mnenja, da gre za nesramen četniški nacionalistični poskus diskreditacije Tita in Jovanke, podoben tistim na ustaški strani! Navajam nekaj dejstev:

V obdobju 1975 do 1979 sta v ambulanti Maršalata po 15 dni obvezno dežurala vsaj dva zdravnika - kardiolog in endokrinolog. To pa vsekakor ni bil dr. Matunović, saj je bil anesteziolog! Kot takšen pa nikakor ni mogel biti še celo »osebni« Titov zdravnik! Velika laž in nesramno zavajanje javnosti, da ne rečem tudi medijska manipulacija!

Dežurna zdravnika – **kardiologa** sta bila:

- prof. dr. Slobodan Milojković, polkovnik, kardiolog, in
- dr. Miroslav Mihailović, pukovnik
- kardiologom je bil svetovalec in supervizor prof. dr. Djordje Popović, polkovnik.

Dežurna zdravnika – **endokrinologa** sta bila:

- prof. dr. Ranislav - Rajko Lazić, polkovnik, in
- prof. dr. Radoslav Dragojević, polkovnik
- endokrinologom je bila svetovalka in supervizor prof. dr. Margita Janjić, polkovnica.

Konzilij zdravnikov, ki so ga sestavljali prof. dr. **Bogdan Breclj**, prof. dr. **Mioljub Kičić**, prof. dr. **Miro Košak**, prof. dr. **Jovan Ristić**, prof. dr. **Đorđe Popovi**, prof. dr. **Stanislav Mahkota**, prof. dr. **Predrag Lalević** in prof. dr. **Ivo Obrez** so bili od 6. januarja do 4. maja 1980 neprestano v UKC v Ljubljani in zato niso bili potrebni nobeni »osebni« ali »dežurni« zdravniki. Tudi dr. Matunović ni bil v Ljubljani, v UKC!

Člani zdravniškega konzilija so bili vrhunski zdravniki, Titovi prijatelji (193):

- Prof. dr. **Bogdan Breclj** (1906, Gorica), specialist ortoped, najstarejši član konzilija in tudi vodja, udeleženec NOB in glavni kirurg, Titov stari prijatelj, njegov zdravnik od 1947, 1951 ga je na Bledu operiral, član je SAZU.
- Prof. dr. **Mioljub Kičić**, generalmajor (1911, Vranje), častnik VKJ, v nemškem ujetništvu, pozneje zdravnik in profesor v VMA, nazadnje načelnik Interne klinike VMA.
- Prof. dr. **Miro Košak** (1919, Ljubljana), redni profesor kirurgije na Medicinski fakulteti v Ljubljani, 1958 je prvi v Jugoslavije opravil operacijo na odprtem srcu, a 1971 vstavil aortnokoronarni bajbas na srcu. Od 1951 je bil Titov osebni zdravnik, a od 1953 ga je spremljal na vseh njegovih potovanjih.
- Prof. dr. **Jovan Ristić** (1912, Beograd), upokojeni profesor beogradske Medicinske fakultete, svetnik Neuropsihijatske klinike v Beogradu, specialist za elektroencefalografijo, član SANU.
- Prof. dr. **Đorđe Popović** (1917, Kupres), polkovnik, načelnik Kardiološkega oddelka VMA v Beogradu, član konzilija od 1970.
- Prof. dr. **Stanislav Mahkota** (1913, Volko pri Kranju), specialist za endokrinologiju in diabetes. Od 1954 je član zdravniškega konzilija, a od 1965 ga je spremljal na vseh potovanjih.
- Prof. dr. **Predrag Lalević** (1927, Peć), direktor Inštituta za anesteziologiju in reanimacijo v Beogradu, od 1964 bil dežurni zdravnik v Maršalatu in spremljal Tita na vseh njegovih potovanjih.
- Prof. dr. **Ivo Obrez** (Novo mesto), specialist rentgenolog, začetnik koronarografije na UKC Ljubljana.

Dr. Matunović se je stalno skliceval, da je bil Titov »osebni zdravnik«, kar seveda ni bilo res, pa je tako premalo obveščene bralce njegovih velikosrbskih izmišljotin enostavno zavedel..

Že v svoji knjigi *Zarote in atentati na Tita*², sem na podlagi podatkov pokojnega polkovnika Dušana Rusića, namestnika načelnika Varnostne uprave JLA, pribil, da dr. Matunović ni bil nikakršen Titov osebno zdravnik, lahko je bil samo zdravnik v ambulanti Maršalata ali pa tudi **dežurni zdravnik!**

Namreč, Titovi osebni zdravniki so bili samo vrhunski zdravniki po Titovem osebnem izboru, ki so tudi sestavljali »**zdravniški konzilij**«. Nobeden od njih doslej ni napisal nobene vrstice o Titovem zdravju in samem zdravljenju, ker jih k temu zavezuje Hipokratova zaveza.

In še nekaj važnega: Titovi osebni zdravniki so bili zares vrhunski strokovnjaki in pri njihovem izboru niti slučajno ni sodelovala nobena varnostna služba, ker jih je izbiral Tito sam!

Nasprotno, dežurne zdravnike v ambulanti Maršalata, ki so se menjali in dežurali u turnusu 15 dni, so bili podvrženi strogi preverki Varnostne službe JLA, a poleg tega pa so morali podpisati obvezo o čuvanju podatkov, ki jih bodo zvedeli o Titovem zdravju.

Zakaj je dr. Matunović lažno pisal o Titu in Jovanki, bo presodila zgodovina. Vsekakor se je zgodilo nekaj zelo važnega, da je dr. Matunović prekršil ne samo zdravniško obvezo molčečnosti, temveč tudi obvezno zavezo tajnega sodelavca VS JLA!

Dr. Matunović lažno navaja, da je bil od 1975 do 1979 Titov osebni zdravnik. Pri tem pa je pozabil vsaj na prisotnost prof. dr. **Predraga Lalevića**, direktorja Inštituta za anesteziologiju in reanimacijo, ki je vse od 1964 spremljal Tita na vseh njegovih potovanjih, pozneje pa tudi član »zdravniškega konzilija«.

Dr. Lalević je namreč 2011 izdal svojo knjigo spominov, v kateri pravi, da je molčal 30 let, zdaj pa je spregovoril o nekaterih dogodkih, ki lažno prikazujejo Titovo zdravljenje in vse

² Marijan F. Kranjc, *Zarote in atentati na Tita*, Grafis Trage Grosuplje, 2003

ostalo. Tako je posebno zatrdil, da dežurni zdravnik niti slučajno ni mogel priti v Titovo bližino, kaj šele sodelovati v zaupnih pogovorih, spletkah in zarotah. Tako tudi navaja, da je bil Tito zadnjih 86 dni priključen na medicinske aparate, pa niti slučajno ni mogel ne jesti niti piti (kakor izmišlja Miro Simšič), pa niti koristiti usluge maserke Davorjanke (kakor nesramno laže dr. Matunović).

Sicer pa je najbolj zgovorno pričevanje Joška Broza³, Titovega vnuka, ki je o dr. Matunoviću izjavil naslednje: »Zakaj ta človek, Matunović, ne napiše, zakaj so ga nagnali iz hiše (Maršalata). On je bil samo **dežurni zdravnik**, kar pomeni, da je poklical zobozdravnika, če je Tita zbolel zob ...«

S tem je vse povedano!

Ps.

Iz leksikona Poznati srpski lekari (Znani srbski zdravniki), str. 487, je vidno, da je Matunović od 1970–1973 specializiral interno medicino v Vojni bolnišnici v Ljubljani, zatem pa je 1974 sprejet na urgentno kliniko VMA v Beogradu. Iz interne medicine je doktoriral šele 1983 ... torej, po Titovi smrti! Zato je zelo malo verjetno, da bi kot navaden vojaški zdravnik, specialist urgentne medicine in anesteziolog, lahko bil celi Titov osebni zdravnik!

³ Dnevnik.hr., Zagreb, 31. 5. 2010